

ДОКЛАД
НА НАЦИОНАЛНИЯ ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ЗА
ИЗВЪРШЕНА ПРОВЕРКА В ЗАТВОР ПАЗАРДЖИК,
ЗАТВОРНИЧЕСКО ОБЩЕЖИТИЕ „ПАЗАРДЖИК“ КЪМ ЗАТВОР
ПАЗАРДЖИК, АРЕСТ КЪМ РСИН-ПАЗАРДЖИК И АРЕСТИ КЪМ
ОДМВР-ПАЗАРДЖИК

В изпълнение на Заповед № НПМ-З#1/01.04.2024 г. на омбудсмана на Република България, екип на омбудсмана в състав от трима експерти извърши планирана проверка от 03.04. до 05.04.2024 г. в следните обекти:

1. [Затвор Пазарджик, находящ се на адрес: гр. Пазарджик, бул. „Георги Бенковски“ № 153;](#)
2. [Затворническо общежитие „Пазарджик“ към Затвор Пазарджик, находящо се на адрес: гр. Пазарджик, бул. „Георги Бенковски“ № 153;](#)
3. [Арест към Районна служба „Изпълнение на наказанията“ гр. Пазарджик \(РСИН-Пазарджик\), находящ се на адрес: гр. Пазарджик, бул. „Георги Бенковски“ № 153;](#)
4. [Арест на РУ Пазарджик към ОДМВР - Пазарджик, находящ се на адрес: гр. Пазарджик, пл. „Съединение“ № 2;](#)
5. [Арест на РУ Септември към ОДМВР - Пазарджик, находящ се на адрес: гр. Септември, ул. „Любен Каравелов“ № 1А.](#)

Целта на извършената проверка е свързана с проследяване и оценка на изпълнението на основните препоръки, отправени в доклади от предишни проверки на омбудсмана и подадени жалби от лишените от свобода, свързани с лоши материално-битови условия, липса на трудова ангажираност, условно предсрочно освобождаване, употреба на сила и помощни средства, незадоволително качество на предоставяната храна и липса на адекватни здравни грижи.

Ръководствата и служителите, работещи в горепосочените обекти оказаха пълно съдействие на проверяващия екип на омбудсмана, в качеството му на Национален превантивен механизъм, чрез осигуряване на достъп до всички помещения, предоставяне на поискани документи и ненамеса в комуникацията с настанените лица.

Проверката приключи с констатирани дефицити и отправени [препоръки](#).

I. ЗАТВОР ПАЗАРДЖИК

1. Капацитет

Основният корпус на затвора е с капацитет **335** лишени от свобода, при спазване на нормативните изисквания от минимум 4 кв. м. жилищна площ за едно лице. В него, освен спалните помещения, се намират медицински център, пералня, столова за хранене на лишените от свобода, спортна зала, параклис, библиотека и затворническа лавка, а от м. февруари 2017 г. и арест с капацитет за **35** задържани лица.

Към затвора функционира Затворническо общежитие от открит тип „Пазарджик“, което разполага с капацитет за **64** лишени от свобода на база 4 кв.м.

Според представена справка от затворническата администрация през 2023 г. в Затвор Пазарджик са постъпили общо **254** лишени от свобода, а от началото на 2024 г. до момента на извършената проверка са постъпили **66** лица.

Към 04.04.2024 г. на територията на Затвор Пазарджик бяха настанени общо **285** души, разпределени в следните категории:

Обвиняеми – **1**;

Подсъдими – **15**;

Осъдени – **269**.

2. Администрация и човешки ресурси

Общата численост на персонала в Затвор Пазарджик е 198,5 щатни бройки, от които:

Държавни служители с висше образование – 38 щатни бройки;

Държавни служители със средно образование – 147 щатни бройки;

Лица по трудово правоотношение – 13,5 щатни бройки;

Началник на затвор – 1 щатна бройка;

Режимна и надзорно-охранителна дейност – 1 щатна бройка;

Сектор „Надзорно-охранителна дейност“ – 138 щатни бройки;

Медицински център – 4 щатни бройки;

Затворническо общежитие „Пазарджик“ – 17 щатни бройки;

Арест Пазарджик – 1 щатна бройка.

За държавните служители и служителите по трудово правоотношение, които изпълняват служебните си задължения при условията на ненормиран работен ден, работното време е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица, разпределено както следва:

Начало на работния ден 08:30 ч.

Край на работния ден 17:00 ч.

Обедна почивка – 30 минути от 12 до 12:30 ч.

Две физиологични почивки по 15 минути в интервалите 10:00-10:15 или 10:15-10:30 ч. и 15:00-15:15 или 15:15-15:30 ч.

Междуседмична почивка – събота и неделя.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Служителите от сектор „Надзорно-охранителна дейност“ изпълняват задълженията си на 12 и 8 часов режим на работа.

Според представена справка от администрацията на затвора, свободните щатни бройки са:

Надзирател II – I-ва степен – 1 вакантна щатна бройка;

Главен надзирател – 2 вакантни щатни бройки, като има спечелен конкурс от двама служители и следва тяхното преназначаване.

Според отчета на Затвор Пазарджик за 2023 г. в сектор „Социална дейност и възпитателна работа“ (СДВР) най-голям проблем се явява старата компютърна техника, която е въведена в експлоатация през 2009 г. с операционна система „Windows XP“. През 2015 г. е инсталирана операционна система „Windows 7“, която значително надвишава възможностите на конфигурациите, в резултат на което процесите са изключително затруднени. От началото на 2021 г. поддръжката на „Windows 7“ е спряна в световен мащаб и се налага да бъде инсталиран „Windows 10“ – операционна система, с която компютърните конфигурации ще спрат да работят. Този проблем става все по-актуален с въвеждането на новите електронни системи.

Предвид горното, омбудсманът на Република България отправя препоръка до главния директор на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да бъдат предприети действия за осигуряване на необходимото технологично оборудване на администрацията на Затвор Пазарджик за изпълнение на служебните ѝ задължения.

3. Процедури по разглеждане на жалби

Сред основните права на лишените от свобода е правото им да подават молби, жалби и сигнали съгласно чл. 90 от ЗИНЗС.

Според годишния отчет на Затвор Пазарджик, администрацията на затвора се стреми да гарантира правото на лишените от свобода да подават предложения, молби, жалби и сигнали чрез:

- инспекторите по социална дейност по коридори;
- поставените пощенски кутии в района на пост № 2, които се отварят само от служители, упълномощени от началника на затвора.

През 2023 г. в деловодната система на затвора са регистрирани общо **5305** молби и сигнали от лишените от свобода, обвиняемите и подсъдимите. От тях са регистрирани 18 жалби срещу служители от Надзорно-охранителна дейност, за които след извършване на проверка е констатирано, че са неоснователни.

Висок е делът на жалбите, свързани със сбивания, заплахи за физически и психически тормоз от други лишени от свобода. В тази връзка постъпилите жалби се изясняват от съответните служители, като при необходимост се търси съответната дисциплинарна отговорност.

4. Материално-битови условия

След среща с представител от ръководството на затвора, проверяващият екип извърши пълна обиколка на обекта. Последният основен ремонт на затворническия корпус е извършен през 2021 г.

Помещенията, в които са настанени лишените от свобода, отговарят на законовите изисквания за изискуема площ от 4 кв. м. на настанено лице. Всяко спално помещение разполага със санитарен възел. Баните са общи и се намират на съответния етаж. Къпането се извършва по график, утвърден от началника на затвора.

Екипът на омбудсмана в качеството му на НПМ констатира, че в спалните помещения (предимно по стените) има следи от убити дървеници. Също така някои от лишените от свобода имаха видими следи от ухапвания от дървеници.

Считано от 08.06.2023 год., дейностите по дезинфекция, дезинсекция и дератизация в затвора, се извършват при спазване на указания от ГД „Изпълнение на наказанията“ от определени длъжностни лица от затвора, преминали курс на обучение, за придобиване на квалификация за ДДД изпълнители, в Столична регионална здравна инспекция, по реда на Наредба № 1/05.01.2023 год. за условията и реда на извършване на дезинфекции, дезинсекции и дератизации. За целта с централна доставка от ГД „Изпълнение на наказанията“, се получават необходимите биоцидни препарати, като са осигурени средства за закупуване на пръскачка и лично предпазно облекло. Обработката на помещенията се извършва редовно, като при необходимост се пръска извънредно. Въпреки положените усилия от администрацията на затвора и от лишените от свобода, проблемът с вредителите продължава да бъде нерешен. Популацията на хлебарки и плъхове на територията на обекта значително е намаляла, но според ръководството продължава да има наличие и на този тип вредители.

Омбудсманът в качеството си на НПМ многократно е отправял препоръки за справяне със системния проблем с наличието на хлебарки и дървеници в местата за лишаване от свобода.

Беше отчетено, че независимо от честотата на пръскане, при трансфер на лишени от свобода от други затвори, е възможно да бъдат пренасяни паразити или други вредители. Поради тази причина е изключително важно дрехите на новодошлите лица да бъдат обработвани по съответния ред, за да се предотврати разпространението на вредителите.

Друга мярка, която би могла да бъде предприета и вече е била отправяна като препоръка, е в лавките на местата за лишаване от свобода, да бъдат предлагани препарати за борба с вредители.

Предвид горното омбудсманът на Република България отправя препоръка до главния директор на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да бъдат предприети спешни действия за преодоляване на проблема с наличието на вредители, както в Затвор Пазарджик, така и във всички места за лишаване от свобода в страната.

Спалните помещения в Затвор Пазарджик имат осигурен достъп до естествена дневна светлина. Дограмата е подменена във всички помещения, които проверяващият екип обиколи.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Всеки лишен от свобода разполага с легло, масичка и шкаф за лични вещи.

Обектът е оборудван с 350 бр. нови дунапренови матраци.

Екипът на омбудсмана провери кухнята, столовата и складовите помещения, в които се съхраняват хранителни продукти.

Храната се приготвя от професионален готвач, който се подпомага от лишени от свобода, работещи на домакински щат.

На всеки лишен от свобода се осигурява възможност да се храни три пъти дневно, като му се предоставя безплатна храна по таблици, утвърдени от министъра на правосъдието съгласувано с министъра на здравеопазването и министъра на финансите.

На работещите лишени от свобода се дава добавка към основната храна.

По предписания на лекар болните лишени от свобода получават диетична храна.

Лишените от свобода в затвора се хранят само на определените за това места, както следва:

1. Настанените в зоната за повишена сигурност и в ареста се хранят в спалните помещения;

2. Настанените за стационарно лечение в затвора – в специално оборудвана за целта столова в Медицинския център на затвора;

3. Всички останали лишени от свобода се хранят в затворническата столова по график.

Храната на лишените от свобода се приготвя само в кухнята към затворническата столова по утвърдено от началника на затвора седмично меню. Седмичното меню се изготвя от главния готвач в затворническата кухня и се съгласува със съответните началници, както и от директора на медицинския център.

Храната на лишените от свобода се разпределя и сервира от работещите в столовата в присъствието на служител от надзорно-охранителния състав. Сервирането на храната в зоната за повишена сигурност се извършва от лишен от свобода, назначен от началника на затвора.

Храненето се извършва по график, съгласно дневния режим за разпределение времето на лишените от свобода.

Лишените от свобода се настаняват от контролиращия надзирател по 8 души на маса, като масите са разпределени последователно.

След хранене масите и пейките в столовата се почистват и дезинфекцират от дежурните по столова (работник кухня) и зареждат за следващата група по установения ред.

Според представените на проверяващия екип седмични менюта, храната е разнообразна, като включва месо, риба, млечни продукти и пресни плодове и зеленчуци. Предвидени са специални диети за лишените от свобода, които страдат от хронични заболявания или по други причини не консумират определен тип храна. На база предоставените менюта, проверяващият екип счита, че храната, която се сервира на лишените от свобода, е достатъчна по химически и калориен състав съгласно таблиците, утвърдени от министъра на правосъдието. **По-голямата част от лишените от свобода изразиха задоволството си от количеството и качеството на предлаганата в затвора храна, но се оплакаха от състоянието на столовата, в която им се сервира храната.**

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Кухнята, столовата, както и складовите помещения и санитарните възли до тях са в лошо състояние и се нуждаят от основен ремонт. В столовата имаше видимо наличие на влага и рушаща се мазилка от стените. **С оглед това, омбудсманът като НПМ препоръчва да бъде извършен основен ремонт на тези помещения.**

Проверяващият екип установи, че част от уредите в кухнята са подменени, но за нуждите на затвора е необходимо да се осигури поне още една електрическа печка. **С оглед на това, омбудсманът като НПМ препоръчва да бъде закупена поне още една готварска печка.**

Столовата на Затвор Пазарджик

Кухненско оборудване в кухнята на Затвор Пазарджик

Трайните хранителни продукти и консерви (в срок на годност) се съхраняват в складови помещения, а хранителните продукти, които е необходимо да се съхраняват при ниски температури се държат в хладилници и фризери. **Омбудсманът в качеството си на НПМ и с оглед спазването на изискванията за осигуряване хигиената на храните и тяхната безопасност, препоръчва да се води ежедневен температурен дневник на наличния в помещението хладилник.**

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

На разположение за лишените от свобода има и лавка, от която те могат допълнително да си закупуват продукти с лични средства.

Дрехите и спално бельо на лишените от свобода се изпира редовно в пералнята на затвора, която е оборудвана с две перални машини и три сушилни.

В пералното помещение работят двама лишени от свобода.

Проверяващият екип констатира, че пералните и сушилните са морално остарели, амортизирани, а някои от тях и не работят. **С оглед на това, омбудсманът като НПМ препоръчва за нуждите на Затвор Пазарджик да бъдат осигурени поне една нова пералня и две нови сушилни.**

5. Обучение и свободно време

Затвор Пазарджик разполага с обучителен център, който представлява едноетажна сграда на територията на обекта. В нея има физкултурен салон и класни стаи, оборудвани с необходимите материали за провеждането на учебни занятия.

Според представения общ отчет на Затвор Пазарджик за 2023 г., мотивирането към продължаване на образованието е много трудно. Значителна част от лишените от свобода заявяват готовност да учат, но много от тях целят промяна на условията на изтърпяване на наказанието и смяна на обстановката.

В качеството си на НПМ, омбудсманът на Република България е констатирал подобни случаи и в други места за лишаване от свобода като Затвор Бобов дол, Затвор Варна и др.

През учебната 2022-2023 г. са създадени две паралелки, както следва:

(смесена 1-2 клас с **12** лишени от свобода и смесена 3-4 клас с **12** лишени от свобода). Успешно завършили съответния клас са **18** лишени от свобода. Дипломирани след 4-ти клас са **6** лишени от свобода.

През учебната 2023-2024 г. са създадени три паралелки, (1-ви клас с 9 ученици, 2-ри клас с 3 ученици и 4-ти клас с 5 ученици). Осем лишени от свобода са били преведени от други затвори за продължаване на образованието над начален етап на основното образование.

Към момента на извършване на проверката не се провеждаха учебни занятия поради пролетната ваканция.

Свижданията в Затвор Пазарджик се провеждат съобразно утвърден график в предвидената за това зала за свиждания с работещи телефони. Обектът разполага и със стая за адвокати, в която лишените от свобода могат да се срещат насаме с упълномощените си защитници.

Затворът разполага с две отделни помещения за престой на открито, като едното е предвидено за лишени от свобода, осъдени да изтърпят по-тежки наказания.

Лишените от свобода имат достъп до библиотека с най-различна и разнообразна литература. Към момента на извършваната проверка, служители на затвора заведоха екипа на омбудсмана до помещения, на които е извършен цялостен ремонт и предстои библиотеката да бъде преместена в тях.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

За удовлетворяване религиозните потребности на източното православие е изграден параклис.

Компютърна и спортна зала

6. Трудова заетост

Участието на лишените от свобода в трудова дейност е от изключителна важност, тъй като допринася за тяхната бъдеща ресоциализация и реинтеграция.

Общият брой осъдени лица, които са ангажирани в някаква форма на трудова дейност е **141** лишени от свобода.

От тях в домакинския щат са включени общо **39** лишени от свобода.

За работа във фирми, сключили договор с ДП „Фонд затворно дело“ средно на ден са включени **76** лишени от свобода.

На доброволен труд по реда на чл. 80 от ЗИНЗС средно на ден са включени **26** лишени от свобода.

Според предоставена справка, към момента на извършваната проверка, относителният дял на заетите към общия брой лишени от свобода е **38%**.

Цех за обработка на пластмаса

Цех за обработване на дървен материал

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Трудовата дейност с лишените от свобода се осъществява главно чрез работа на ишлеме и отдаване на труд. Основно число от заетите са включени в цеха за обработка на пластмасови заготовки. В него работят средно 43 лишени от свобода.

С цел спазване на изискуемите безопасни условия на труд, на лишените от свобода, работещи в горепосочения цех са предоставени ръкавици, маски за покриване на носа и устата, както и със защитни очила при необходимост.

Много от работещите се оплакаха пред проверяващия екип, че трудовите норми са прекалено високи. В случай, че не спазят задължителната норма, денят **няма да им бъде зачетен за работен**.

Лишени от свобода се оплакаха, че през зимата цехът не се отоплява, а през горещите дни не се охлажда. Проверяващият екип констатира, че в работните помещения има поставени климатици, същите са увити с найлони, за да не се цапат **и не работят. С оглед на това, омбудсманът като НПМ отправя препоръка наличните климатици да бъдат приведени в експлоатация и ползвани по предназначение.**

Видно от поставените на видни места трудови норми, минималната часова работна заплата е 5,58 лв. при нормална продължителност на дневно работно време 8 часа и при петдневна работна седмица.

На територията на Затвор Пазарджик има и цех за дървообработване. Към момента на извършената проверка, проверяващият екип беше информиран, че предстои да бъде сключен нов договор с работодател, по силата на който обектът ще продължи своята дейност и ще бъдат разкрити поне още 10 работни места.

7. Медицинско обслужване

В медицинския център (МЦ) на затвора работят един лекар и двама фелдшери на служебно правоотношение и един стоматолог на трудово правоотношение. При наличието на спешни случаи, незабавно се вика екип на Спешна помощ.

Медицинският център се състои от лекарски и стоматологичен кабинет, като последният работи всеки делничен ден от 08 до 16 ч..

Лекарският кабинет е оборудван с всички необходими средства за оказване на медицинска помощ и извършване на медицински прегледи. Спешният шкаф и шкафовете за лекарствени продукти са добре заредени, като лекарствата и консумативите са в срок на годност.

Снабдяването с лекарства и консумативи се осигурява от доставчик по договор с ГДИН, от когото се заявяват количества от необходимите и налични в техническата спецификация (списък) лекарствени продукти. Те се предоставят на лишените от свобода безплатно, като при липса на лекарствен продукт в списъка им се предлага замяна с негов аналог или с друг продукт със същото действие. Лекарствените продукти, заплащани напълно или частично от НЗОК се осигуряват чрез издадени от общопрактикуващия лекар рецепти.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Лекарски кабинет

Стоматологичен кабинет

Всички новопостъпили преминават първичен медицински преглед.

Според представена справка от администрацията на затвора, сред настанените са установени следните заболявания:

СПИН – 2 лишени от свобода

Туберкулоза – 0 лишени от свобода

Хепатит С – 5 лишени от свобода

Психически заболявания с медикаментозна терапия – 14 лишени от свобода

Наркозависими – 81 лишени от свобода.

Регистър на травматичните увреждания се води редовно, като прегледите се извършват от лекаря или медицинските фелдшери.

Към момента на извършване на проверката в медицинския център нямаше настанени лишени от свобода.

II. ЗАТВОРНИЧЕСКО ОБЩЕЖИТИЕ ОТ ОТКРИТ ТИП „ПАЗАРДЖИК“ КЪМ ЗАТВОР ПАЗАРДЖИК

1. Капацитет

ЗООТ „Пазарджик“ е с капацитет за **64** лишени от свобода на база 4 кв.м., като към деня на проверката общият брой настанени лица е **60** души.

Според общия отчет на Затвор Пазарджик, „капацитетът на общежитието е **крайно недостатъчен** за двата областни града, които обслужва“. Необходимо е разширяване на базата, чрез преобразяване на вещевите складове на спални помещения, като по този начин капацитетът на общежитието може да се увеличи с още до 20 лишени от свобода.

2. Администрация и човешки ресурси

След извършена актуализация на служебните места в общежитието сега те се състоят от три поста с общо шест командири на отделения и осем надзиратели. През м. септември 2023 г. са били назначени осем стажанти на длъжност „надзирател“ и един през м. ноември същата година.

3. Материални условия

Към момента на извършване на проверката, проверяващият екип констатира, че сградата, в която се помещава затворническото общежитие е стара, рушаща се и се **нуждае от спешно външно саниране**.

Обектът разполага с работилница, в която работят лишени от свобода за извършването на технически поддръжки, има обособена стая за свиждания, двор с пейки и градина и столова.

Помещенията за настаняване са оборудвани с легла, шкафчета, столове и маси. Всички имат достъп до естествена слънчева светлина, а прозорците им са с подменена дограма и се отварят свободно.

Подовата настилка е паркет, който е изключително стар и **предстои да бъде поетапно подменен след извършване на съответните ремонтни дейности**.

Проверяващият екип констатира и необходимост за подмяна на радиаторите в затворническите стаи, които също са **изключително стари (вероятно запушени от ръжда и отлагания)** и не отопляват достатъчно и ефективно помещенията през студените месеци в годината.

С оглед на горното, омбудсманът като НПМ препоръчва да бъдат извършени спешни ремонтни дейности в общежитието чрез извършване на външно саниране на сградата и подмяна на старите радиатори в общежитието с нови.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

ЗО „Пазарджик“

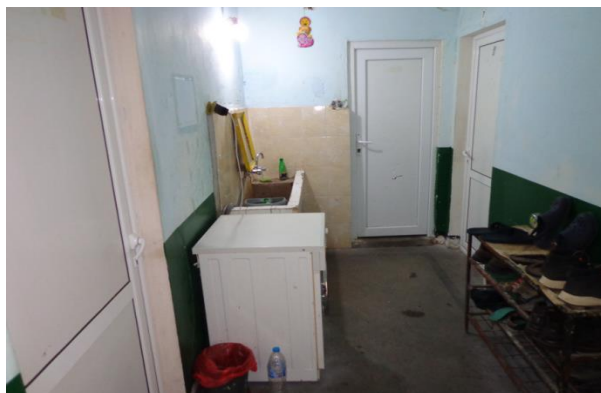

Столова

На всеки етаж на общежитието има баня с тоалетна, където настанените лица се къпят редовно. Обектът разполага и с две перални, в които лишените от свобода могат да си изпират личните дрехи.

Помещение за настаняване на лишени от свобода

Коридор водещ към помещения за настаняване

При разговор с тях насаме, лишени от свобода споделиха, че в общежитието има наличие на хлебарки и по-малко на дървеници. От администрацията на затвора имат един обучен служител, оборудван с необходимите препарати и екипировка за извършването на ДДД в обекта. **Въпреки полаганите усилия, проблемът (основно с хлебарките) продължава.**

4. Трудова заетост

Видно от съдържанието на общия отчет на Затвор Пазарджик, през 2023 г. успешно е била постигната пълна трудова заетост, особено през летния и есенния сезон. Частните работодатели, с които затворът има сключени договори за наемане на работна ръка, са десет на брой, като на външни работни обекти са били извеждани над 30 лишени от свобода. От затворническата администрация невинаги успяват напълно да изпълнят договорните отношения с частните работодатели относно желанния брой лишени от свобода за работа,

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

тъй като текучеството на лицата, пребиваващи в затворническото общежитие е голямо и всяко едно извеждане трябва да бъде строго прецизирано.

Друг основен проблем за намирането на работна ръка в ЗО „Пазарджик“ е липсата на специалисти сред лишените от свобода, поради което на затворническата администрация ѝ се налага да назначава на работа ниско квалифицирани такива, които в процеса на работа да се обучават.

През 2023 г. за подчертана дисциплинираност и постигнати успехи в работата лишените от свобода от ЗО „Пазарджик“ са били поощрявани 95 пъти с награда „домашен отпуск“, 4 пъти с „ползване на полагащата се годишна почивка извън ЗО“, 1 път със „свиждане с близките извън ЗО“ и 8 пъти с „писмена похвала“.

Към момента на извършване на проверката, проверяващият екип установи, че голям брой от настанените в ЗО „Пазарджик“ работят за частни работодатели в обекти извън територията на Затвор Пазарджик.

5. Свободно време

Затворническо общежитие „Пазарджик“ разполага с добре оформен спортен кът и футболно игрище, където се осъществява спортната и рехабилитационна програма с лишение от свобода, чийто акцент пада върху следните цели:

- осмисляне на свободното време;
- съхраняване на физическото и психическо здраве;
- развитие и поддържане на двигателната култура;
- намаляване на дисциплинарите нарушения;
- стимулиране на имунитета и предпазване от заболявания;
- изграждане на волева готовност за преодоляване на трудности.

Между лишение от свобода в ЗО „Пазарджик“ се провеждат турнири по футбол, тенис на маса, шахмат и карти.

Дворът в ЗО „Пазарджик“

III. АРЕСТ КЪМ РСИН - ПАЗАРДЖИК

1. Капацитет

В сградата на Затвор Пазарджик се помещава Арест към РСИН - Пазарджик. Той заема обща площ от 377 кв. м. и е с капацитет за **35** лица.

Към момента на извършване на проверката в обекта бяха настанени **23** лица, от които 1 жена и 2-ма чужди граждани. Всички задържани лица бяха пълнолетни.

2. Материални условия

Помещенията за настаняване на задържани лица са във видимо добро състояние. Спазена е предвидената в ЗИНЗС площ от 4 кв. м. на лишен от свобода, имат пряк достъп до естествена слънчева светлина и всички килии са оборудвани със самостоятелен санитарен възел.

Арест към РСИН - Пазарджик

Задържаните лица в ареста се хранят три пъти дневно, като им се осигурява безплатна храна по таблици, утвърдени от министъра на правосъдието, съгласувано с министъра на здравеопазването и министъра на финансите. Приготвените ястия са достатъчни по химически и калорийни средства и се сервират по килиите на ареста.

Храната се приготвя в кухнята към затворническата столова по утвърдено от началника на затвора седмично меню. По предписание на медицински специалист се осигурява диетична храна на задържаните лица.

Помещенията са оборудвани с необходими вещи за настанените като легла, масички, столчета и шкафчета.

Арестът разполага със самостоятелен двор за престой на открито.

При разговор насаме с проверяващия екип, никой от задържаните не изрази оплаквания от материалните условия в ареста, както и от отношението на длъжностните лица към тях.

IV. АРЕСТ НА РУ-ПАЗАРДЖИК КЪМ ОДМВР-ПАЗАРДЖИК

1. Капацитет

Арестът на РУ - Пазарджик се помещава в сградата на ОДМВР - Пазарджик, находяща се в гр. Пазарджик, пл. „Съединение“ № 2. Той се състои от четири помещения с площ от по 16 кв. м., които са за задържани пълнолетни лица и от едно помещение с площ от 20 кв. м., което е за задържане на непълнолетни. Във всяко едно от тях са монтирани видеокамери за постоянно видео наблюдение.

2. Материални условия

Помещението за непълнолетни се намира на втория етаж от сградата, оборудвано е с две легла, маса и стол. Има пряк достъп до слънчева светлина, радиатор за отопление през студените месеци в годината, а пред прозорците откъм вътрешната страна са поставени решетки.

На вратата на стаята е поставен списък на дежурни адвокати от Адвокатска колегия - Пазарджик с техните телефони за връзка. **Проверяващият екип констатира, че списъкът е от 2018 г., поради което отправя препоръка същият да бъде актуализиран съобразно текущата година.**

Помещенията за задържане на пълнолетни са разположени на сутеренния етаж на ОДМВР - Пазарджик. Те са оборудвани с по две легла, имат изключително слаб достъп до слънчева светлина, а в някои от тях има наличие на влага и мухъл и са на практика неизползваеми. С оглед на това, омбудсманът като НПМ препоръчва **да бъдат извършени спешни ремонтни дейности.**

На втория етаж за непълнолетните и на сутеренния етаж за пълнолетните има санитарни възли, които се ползват от тях при необходимост.

Извеждането за общи физиологични нужди, медицински преглед или други причини се извършва поединично и под засилена охрана.

Лицата подлежащи на задържане се приемат и настаняват през цялото време на денонощието в горепосочените помещения.

Преди настаняване в помещение за задържане, на задържаното лице задължително се извършва личен обиск, от длъжностно лице от същия пол, като за извършения обиск се съставя протокол, който се регистрира с регистрационен номер. При извършването на обиска присъства и свидетел от същия пол на задържаното лице.

Задържаните лица се настаняват в помещенията за задържане, както следва:

- лица от различен пол в различни помещения;
- служители на МВР, на Министерство на отбраната и на Държавна агенция „Национална сигурност“ отделно от други категории задържани лица;

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

- изпаднали в криза, психично болни, заразно болни, буйстващи, рецидивисти и лица, за които има данни, че са извършители на тежко престъпление, отделно от други задържани лица;
- лица задържани по едно и също досъдебно производство се настаняват отделно в различни помещения, максимално раздалечени едно от друго;
- лицата с наложена мярка „принудително довеждане“ се настаняват отделно от останалите.

Помещение за настаняване на непълнолетни

Помещение за настаняване на пълнолетни

Всяко задържано лице има право на адвокатска защита, да ползва медицинска помощ, да информира за задържането си родител, роднина или друго близко лице, да се свърже с консулските власти на съответната държава, чийто гражданин е, когато не е български гражданин, като в този случай му се осигурява преводач.

При всеки случай на оказано неподчинение и физическа съпротива полицейските органи могат да използват физическа сила, помощни средства и да употребят оръжие в случаите предвидени в Закона за МВР.

Според представена справка от администрацията на ОДМВР - Пазарджик през 2023 г. в ареста са били задържани общо 473 лица, а от 01.01. до 05.04.2024 г. общият брой на задържаните е 173.

Към момента на извършване на проверката в обекта имаше общо три задържани лица, всички пълнолетни. При разговор със служителите на омбудсмана, същите не изразиха оплаквания от материалните условия на ареста, както и от отношението на служителите към тях.

Храната за задържаните се закупува от техните близки или от служителите на обекта. В ареста няма назначено медицинско лице.

Медицинското обслужване на задържаните се извършва при неотложни случаи от лекар на Спешна медицинска помощ. При възникнали тежки здравословни проблеми, задържаните лица се транспортират до съответното болнично заведение за обстоен преглед и лечение с охрана.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

Предписаните медикаменти от лекар и назначеното лице се изпълняват и дават от състава охраняващ помещенията за задържане, който съхранява лекарствата и медикаментите извън помещението, в което са задържаните лица и ги дава за употреба и приемане под непосредствен контрол. Съдействие оказва дежурният в администрацията на РУ или дежурния по РУ.

V. АРЕСТ НА РУ СЕПТЕМВРИ КЪМ ОДМВР - ПАЗАРДЖИК

РУ Септември разполага с едно помещение за задържане на лица. То е оборудвано с легло, старо бюро, радиатор за отопление през студените месеци, има пряк достъп до естествена светлина, а на прозорците са поставени решетки. Стаята за задържане е под постоянно видео наблюдение.

На видно място е поставен списък на дежурни адвокати от Адвокатска колегия – Пазарджик за 2024 г.

При наличието на естествени физиологични нужди, задържаните лица се водят до намиращото се на етаж санитарно помещение.

Помещение за настаняване на задържани лица

Към момента на извършваната проверка в обекта нямаше задържани лица.

Според представена от администрацията на обекта информация през 2023 г. в ареста на РУ Септември са били настанени общо **292** лица, а от началото на 2024 г. до момента на извършваната проверка – **79**.

Поради липсата на възможност да бъдат настанени повече от едно лице, задържани лица на територията на РУ Септември често са изпращани в РУ Пазарджик.

По време на проверката, екипът на омбудсмана констатира, че в сградата на РУ Септември има свободни помещения, които могат да бъдат ремонтирани и с тях да се увеличи капацитетът за задържани лица.

Задържаните в обекта се хранят съобразно определен порцион от ОДМВР - Пазарджик.

При настаняване в ареста, на задържаните лица задължително се извършва медицински преглед, а при необходимост се вика екип на Бърза помощ.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ

В РЕЗУЛТАТ ОТ ИЗВЪРШЕНАТА ПРОВЕРКА, ОМБУДСМАНАТ КАТО
НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ОТПРАВЯ СЛЕДНИТЕ
ПРЕПОРЪКИ:

I. КЪМ ГЛАВНИЯ ДИРЕКТОР НА ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ
„ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“:

1. Да бъдат предприети действия за осигуряване на необходимото технологично оборудване на администрацията на Затвор Пазарджик за изпълнение на служебните ѝ задължения;

2. Да бъдат предприети спешни действия за преодоляване на проблема с наличието на вредители в Затвор Пазарджик и във всички места за лишаване от свобода и за задържане на лица по смисъла на НПК в страната;

3. Да бъдат осигурени средства за извършване на основен ремонт на кухнята, столовата, както и складовите помещения и санитарните възли до тях;

4. Да бъдат осигурени средства за спешни ремонтни дейности в Затворническо общежитие „Пазарджик“ към Затвор Пазарджик, чрез извършване на външно саниране на сградата и подмяна на старите радиатори с нови.

II. КЪМ НАЧАЛНИКА НА ЗАТВОР ПАЗАРДЖИК:

1. Да бъде закупена още една готварска печка за кухнята на затвора;

2. Да бъде закупена нова пералня и две нови сушилни за лишените от свобода;

3. Да се води ежедневен температурен дневник в хладилното помещение, с оглед спазването на изискванията за осигуряване хигиената на храните и тяхната безопасност;

4. Да бъдат приведени в експлоатация и ползвани по предназначение наличните климатизици, находящи се в цеха за пластмаси.

III. КЪМ ДИРЕКТОРА НА ОДМВР - ПАЗАРДЖИК:

1. Да бъдат извършени спешни ремонтни дейности в свободните помещения на РУ Септември с цел да бъде увеличен капацитетът за задържани лица;

2. Да бъдат извършени спешни ремонтни дейности в местата за задържане на пълнолетни лица в ареста при РУ Пазарджик;

3. Да бъдат актуализирани списъците на дежурни адвокати от Адвокатска колегия – Пазарджик, с цел осигуряването на актуална информация за търсене на правна помощ от задържаните лица.